

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2543/2022
15.05.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужилаца АА, ББ и ВВ, свих из ..., чији је заједнички пуномоћник Јелена Вуксановић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Министарство одбране – Војна пошта ... Ниш, коју заступа Војно правобранилаштво – Одељење у Нишу, ради исплате увећане зараде за сменски рад, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 5256/21 од 30.03.2022. године, у седници одржаној 15.05.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 5256/21 од 30.03.2022. године у преиначујућем делу .

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П1 3075/18 од 11.06.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца АА и обавезана тужена да му на име разлике између исплаћене и припадајуће зараде за рад у сменама за период од 01.06.2013. године закључно са 28.07.2014. године, исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом почев од доспелости сваког појединог месечног износа до исплате, како је то ближе наведено у том ставу изреке, као и да му на досуђене износе на име рада у сменама уплати порезе и доприносе надлежним фондовима ПИО, по стопи и основици на дан уплате. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље ББ из ... па је обавезана тужена да јој на име разлике између исплаћене и припадајуће зараде за рад у сменама за период од 01.06.2013. године закључно са 28.07.2014. године, исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом почев од доспелости сваког појединог износа до исплате, како је то ближе наведено у том ставу изреке, са уплатом пореза и доприноса надлежним фондовима ПИО по стопи и основици на дан уплате на износе досуђене тим ставом изреке. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован приговор тужене да првостепени суд није стварно надлежан да поступа по тужби тужилаца, односно постављеним тужбеним захтевима. Ставом четвртим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље ВВ из ... па је обавезана тужена да јој на име разлике између исплаћене и припадајуће зараде за рад у сменама за период од 01.06.2013. године закључно са

28.07.2014. године, исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом почев од доспелости сваког појединог износа до исплате, како је то ближе наведено у том ставу изреке, као и да јој на досуђене износе уплати порезе и доприносе надлежним фондовима ПИО по стопи и основици на дан уплате. Ставом петим изреке, обавезана је тужена да тужиоцима на име трошкова парничног поступка исплати 248.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 5256/21 од 30.03.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђено решење садржано у ставу трећем изреке првостепене пресуде. Ставовима другим, трећим и четвртим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставовима првом, другом и четвртим изреке, тако што су одбијени као неосновани тужбени захтеви тужилаца којим је тражено да се обавезе тужена да им на име разлике између исплаћене и припадајуће зараде за рад у сменама за период од 01.06.2013. године закључно са 28.07.2014. године исплати појединачне месечне износе, ближе наведене у тим ставовима изреке, са законском затезном каматом почев од доспелости сваког појединог месечног износа до исплате, као и да им на досуђене износе изврши уплату доприноса за обавезно социјално осигурање код надлежних фондова по стопи и основици која важи на дан уплате. Ставом петим изреке, преиначена је првостепена пресуда у погледу одлуке о трошковима парничног поступка тако што је одбијен захтев тужилаца којим су тражили да суд обавезе тужену да им на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 248.500,00 динара. Ставом шестим изреке, обавезани су тужиоци да туженој накнаде трошкове парничног поступка у износу од 24.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, у преиначујућем делу, тужиоци су изјавили ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку –ЗПП („Сл. гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23), па је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом се не указује на друге повреде поступка које би утицале на правилност побијане другостепене пресуде.

Према чињеничном стању на ком је заснована побијана одлука, тужиоци су цивилна лица на служби у Војсци Србије (ВП ... Ниш) и то: тужилац АА на радном месту ..., тужиља ББ на радном месту ... и тужиља ВВ на радном месту У утужном периоду од 01.06.2013. године до 28.07.2014. године, тужиоци су радили у војном ресторану на аеродрому у Нишу у коме је рад био организован у три смене. Према Упутству за организацију рада у војном ресторану на аеродрому у Ниш, војнички ресторан је радио сваког дана од 3,00 часова ујутро (суботом, недељом и празником од 4,00 часова) до 21,00 часова. Тужиоци су радили по распореду рада који се прави на недељу дана и који је могуће изменити, што је зависило од потреба посла. Прва смена је трајала од 3,00 ујутру до 11,00 часова пре подне (понекад је почињала и у 6,00 или у 6,30 или у 8,00 часова), а друга смена од 12,30 часова до 20,30 часова (односно од 13,00 до 21,00 часова). У утуженом периоду тужена није тужиоцима исплаћивала увећану

плату на основу сменског рада. Због специфичности војне службе тужена је тужиоцима исплаћивала додатак на плату у висини од 20%, што је чинила и осталим запосленима који немају сменски рад, нити других нередовности у раду. Захтеви тужилаца упућени туженој ради исплате накнаде за сменски рад за период од 21.07.2011. године закључно са 21.07.2014. године су одбијени решењем ВП 4666 Уп – 1. бр. 233-1 од 31.07.2015. године, бр. Уп-1 бр. 227-1 од 31.07.2015. године и Уп – 1. бр. 223-1 од 31.07.2015. године. Против наведених решења тужиоци нису изјављивали жалбе, нити су покренули управни спор пред надлежним судом. Вештачењем је утврђена разлика од исплаћене до припадајуће зараде са увећањем за сменски рад у висини од 26%.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев, закључивши да тужиоцима припада право на исплату разлике између исплаћене зараде и висине зараде за утужени период обрачунате са увећањем по основу сменског рада, сматрајући да су тужиоци у овом периоду обављали сменски рад, те да им припада право на исплату увећане зараде по том основу, с обзиром да такав рад тужиоцима није вреднован од стране тужене кроз исплату увећане зараде, применом члана 6. став 1., 8. ставови 1., 5. и 6., 83. став 1., 95 став 1. и 127. у вези чланова 141. и 142. Закона о Војсци Србије, члан 108. став 1. тачка 2. Закона о раду и члан 59. Правилника о платама и другим новчаним примањима професионалних припадника Војске Републике Србије.

Другостепени суд је преиначио првостепену одлуку и одбио тужбени захтев тужилаца позивајући се на чланове 135.-142. Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС“, бр. 116/07...101/10) који је био на снази у утуженом периоду. Ово стога што су се тужиоци обраћали туженој захтевом за исплату накнаде за сменски рад за период од 21.07.2011. године до 21.07.2014. године, који захтеви су одбијени решењима ВП 4666: Уп – 1. бр. 233-1 од 31.07.2015. године, бр. Уп-1 бр. 227-1 од 31.07.2015. године и Уп – 1. бр. 223-1 од 31.07.2015. године, против којих тужиоци нису изјављивали жалбе другостепеном управном органу, тако да су та решења постала правноснажна и коначна и као коначни и правноснажни управни акти решења производе дејство у правном промету, што пранични суд мора узети у обзир приликом доношења одлуке о тужбеном захтеву, с обзиром на постојање идентитета између тужбеног захтева и захтева који је био предмет правноснажно завршеног управног поступка. Када парнични суд у парници одлучује о тужбеном захтеву, везан је за правноснажну и коначну одлуку донету у управном поступку од стране надлежног управног органа. Ово важи у ситуацији постојања идентитета између захтева који је био предмет правноснажно окончаног управног поступка с једне стране и тужбеног захтева који је предмет текуће парнице с друге стране. Парнични суд у тој ситуацији не може да одлучује о захтеву о коме је већ правноснажно одлучио управни орган. С обзиром да у конкретном случају између захтева о којима је правноснажно одлучио управни орган и тужбеног захтева тужилаца који је предмет ове парнице постоји идентитет, будући да се оба захтева односе на исплату увећане зараде по основу сменског рада за исти период, то по оцени другостепеног суда постоји везаност парничног суда за правноснажност одлуке органа донете у управном поступку.

Врховни суд налази да је побијаном одлуком, другостепени суд правилном применом материјалног права преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужилаца.

Одредбом члана 6. став 1. Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС“, бр. 116/07...101/10), који је био на снази у утуженом периоду, прописано је да су припадници Војске Србије војна лица и цивилна лица на служби у Војсци Србије. Одредбом члана 8. став 1. истог закона је прописано да су професионални припадници Војске Србије професионална војна лица и цивилна лица на служби у Војсци Србије, да је професионални припадник у радном односу, а ставом 5. да се на права и дужности професионалних војни лица и војних службеника који нису уређени овим законом или посебним законом или другим прописима примењују прописи о намештеницима, општи прописи о раду и посебан колективни уговор за државне органе.

Одредбом члана 137. Закона о Војсци Србије прописано је да начелник Генералштаба поред послова из члана 19. овог закона, односно старешина команди, јединица или установа Војске Србије које он одреди: 1. решава о стању у служби подофицира и официра до чина капетана у Војсци Србије; 2. производи у почетни чин подофицира; 3. Решава о постављењу, одређивању плате, престанку службе у Војсци Србије и другим односима у служби цивилних лица на служби у Војсци Србије. Одредбом члана 141. ставови 1. и 2. истог закона прописано је да ако законом или прописом донетим на основу закона није одређена надлежност другог лица за решавања у управним споровима у првом степену стварно је надлежан старешина команде, јединице или установе Војске Србије, на положају команданта батаљона или старешина њему равног или вишег положаја. О жалби против решења старешине из става 1. овог члана решава старешина команде, јединице или установе Војске Србије, непосредно претпостављени старешина који је донео првостепено решење.

Према члану 108. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 61/5...75/14), запослени има право на увећану зараду у висини утврђеној општим актом и уговором о раду, и то: 1) за рад на дан празника који је нерадни дан – најмање 110% од основице; 2) за рад ноћу, ако такав рад није вреднован при утврђивању основне зараде – најмање 26% од основице; 3) за прековремени рад – најмање 26% од основице; 4) по основу временаведеног на раду за сваку пуну годину рада остварену у радном односу код послодавца (минули рад) – најмање – 0,4% од основице. Према ставу 4. општим актом и уговором о раду могу да се утврде и други случајеви у којима запослени има право на увећану зараду, као што је увећање зараде по основу рада у сменама. Према ставу 5. основицу за обрачун увећане зараде чини основна зарада утврђена у складу са законом, општим актом и уговором о раду.

Тужици сматрају да им припада право на увећану зараду за сменски рад по основу општих прописа у раду, да су тужбеним захтевом тражили да суд обавезе тужену да им по наведеном основу исплати износ утврђен вештачењем. Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су цивилна лица на служби код тужене и током спорног периода су обављали послове на којима је рад био организован по сменама. Тужени није тужиоцима исплаћивао увећану плату по основу сменског рада. Тужиоци су се обраћали туженом захтевом за признавање права на накнаду по основу рада у сменама за утужени период који захтеви су одбијени решењима Војне поште против којих тужиоци нису изјављивали жалбе, нити су покренули управни спор. У таквој ситуацији, постоје правноснажна решења донета у управном поступку предвиђеном одредбама Закона о Војсци Србије, којима је тужиоцима одбијен захтев за признавање права на предметну накнаду. Осим тога, посебним прописима тужене није регулисано увећање плате по основу сменског рада, па тужиоцима припада право

- 5 -

на увећање плате у сладу са општим радним прописима, односно Законом о раду, применом одредаба члана 8. ставови 5. и 6. Закона о Војсци Србије. Према одредби члана 108. став 4. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05 са изменама и допунама) тужиоцима би тражено право припадало (увећање зараде по основу сменског рада) тек ако им послодавац исто призна (општим актом или уговором о раду), што конкретно није случај.

Неосновано је указивање ревидената на погрешну примену материјалног права од стране другостепеног суда, јер је другостепена одлука донета правилном применом материјалног права.

Имајући у виду изнето, Врховни суд је применом члана 414. став 1. ЗПП одбио ревизију тужилаца, као неосновану и одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић